

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-017-02/2014

P/14/042

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/042 – Poszukiwanie osób zaginionych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Ryszard Pucek, główny specjalista kp, upoważnienie do kontroli nr 90671 z dnia 27 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1 i 2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej, ul. Aleja Józefa Piłsudskiego 11 ¹ , 41-300 Dąbrowa Górnicza
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Klimek, inspektor (od 1 lutego 2013 r.) – Komendant Miejski Policji w Dąbrowie Górniczej. Wsześniej stanowisko to zajmowali: - Marek Walczyński (od 17 lipca 2012 r. do 31 stycznia 2013 r.), - Andrzej Poprawa (od 1 maja 2007 r. do 16 lipca 2012 r.). (dowód: akta kontroli str. 3÷8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, w okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W KMP w DG czynności w celu odnalezienia osób zaginionych oraz identyfikacji osób lub zwłok, prowadzono zgodnie z Zarządzeniem Nr 124 Komendanta Głównego Policji z 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich³ (zwanym dalej Zarządzeniem Nr 124), w sposób rzetelny i adekwatny do okoliczności sprawy.

Stwierdzone pojedyncze nieprawidłowości, takie jak: niewprowadzenie do bazy KSIP informacji o ustaleniu tożsamości NN zwłok bezzwłocznie po ustaleniu tożsamości oraz niewprowadzenie informacji o ujawnieniu NN zwłok, w okresie do 48 godzin od ich ujawnienia, nie miały wpływu na sprawność i skuteczność poszukiwania osób zaginionych oraz ustalania tożsamości NN osób i NN zwłok.

¹ Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej, ul. Aleja Józefa Piłsudskiego 11 zwana dalej „KMP w DG”

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. Urz. KGP z 2012 r., poz. 29 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Ustalenia ogólne

W KMP w DG zadania w zakresie poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok realizowały: Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób w Wydziale Kryminalnym⁴ oraz Zespół ds. Nieletnich i Patologii w Wydziale Prewencji⁵. Zakres zadań i kompetencji tych Zespołów określił Komendant Miejski Policji w DG w Decyzji nr 39 z 9 kwietnia 2013 r.⁶ Poprzednio, tj. od 30 sierpnia 2011 r. do 8 kwietnia 2013 r., zadania te i kompetencje określone były w Decyzji Nr 65/2011 Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej z 30 sierpnia 2011 r., ze zmianą wprowadzoną Decyzją Nr 17/2012 Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej z 27 lutego 2012 r. W skład Zespołu ds. Poszukiwań wchodziło trzech funkcjonariuszy, a Zespołu ds. Nieletnich – dwóch. Karty opisu stanowiska, zawierające zakresy zadań poszczególnych funkcjonariuszy, w tym zadania w zakresie poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok⁷, były podpisane przez wszystkich funkcjonariuszy – członków tych zespołów.

(dowód: akta kontroli str. 17 ÷ 29)

Sprawy dotyczące poszukiwań osób oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok były na bieżąco omawiane na codziennych rannych oraz popołudniowych odprawach Komendanta KMP w DG z naczelnikami Wydziałów. W kartach nadzoru znajdujących się w dokumentacji spraw, zastępca naczelnika Wydziału Kryminalnego KMP w DG nadzorujący czynności związane z poszukiwaniami osób oraz identyfikacją NN osób i NN zwłok, dokonywał wpisów określających sposób postępowania w sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 65 ÷ 77)

W okresie od 1 lipca 2012 r. do dnia zakończenia niniejszej kontroli w KMP w DG nie prowadzono audytów wewnętrznych oraz nie było kontroli zewnętrznych w zakresie poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok.

(dowód: akta kontroli str. 3)

Funkcjonariusze wchodzący w skład Zespołu ds. Poszukiwań zatrudnieni byli w Policji 229, 235 i 274 miesięcy, w tym w przy realizacji zadań w zakresie poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok, odpowiednio: 63, 48 i 72 miesiące.⁸

(dowód: akta kontroli str. 82)

⁴ Zespół d/s Poszukiwań i Identyfikacji Osób w Wydziale Kryminalnym zwany „Zespołem ds. Poszukiwań”

⁵ Zespół d/s Nieletnich i Patologii w Wydziale Prewencji zwany „Zespołem ds. Nieletnich”

⁶ Zadania te, to m.in.:

- koordynowanie i prowadzenie poszukiwań osób zaginionych kategorii I i II;
- poszukiwania osób zaginionych kategorii III (pełnoletnich);
- poszukiwania osób zaginionych kategorii II, dotyczące małoletnich; zakwalifikowanych początkowo do kategorii III, gdzie w ciągu pierwszych 30 dni od zawiadomienia o zaginięciu osoby czynności wykonywali policjanci Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji;
- prowadzenie czynności identyfikacyjnych w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości i znalezieniu nieznanego zwłok oraz szczątków ludzkich;
- dokumentowanie czynności służbowych w prowadzonych sprawach poszukiwawczych i poszukiwawczo-identyfikacyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- prowadzenie wymiany informacji i bieżącej współpracy z jednostkami policyjnymi i innymi podmiotami w powyższych sprawach;

⁷ Pkt 6 „Prowadzenie poszukiwań osób, ustalanie tożsamości n/n osób i n/n zwłok, poszukiwanie osób zaginionych”.

⁸ Zatrudnienie wg stanu na 17 lipca 2014 r.

W czasie kontroli przeprowadzono w KMP w DG badanie ankietowe wśród 10 funkcjonariuszy zajmujących się sprawami w zakresie poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób oraz NN zwłok. Stan kadrowy komórki zajmującej się problematyką poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok pięciu ankietowanych (50%) uznało za adekwatny. Pięciu ankietowanych (50%) uznało stan kadrowy za nieadekwatny, wskazując na potrzebę zatrudnienia dodatkowo jednej osoby.

(dowód: akta kontroli str. 173 ÷ 178)

Funkcjonariusze ci uczestniczyli w następujących szkoleniach z zakresu problematyki poszukiwań osób/identyfikacji zwłok NN:

- Koordynator Zespołu ds. Poszukiwań w dniu 17 maja 2006 r. ukończył szkolenie związane z przynależnością do strefy Schengen, w dniach: 21 kwietnia 2011 r., 7 lipca 2011 r., 19 marca 2012 r. i 2 kwietnia 2012 r. - szkolenia w zakresie poszukiwania NN osób oraz osób zaginionych, a w dniu 20 listopada 2013 r. uczestniczył w szkoleniu z zakresu wykorzystywania Systemu Child Alert. Szkolenia te zorganizowane były w KWP w Katowicach. W dniach 23 i 24 maja 2013 r. był on uczestnikiem, zorganizowanego w Jaworzynie, szkolenia w zakresie poszukiwania osób zaginionych i NN osób oraz szkolenia związanego z postępowaniem przy pobieraniu materiału biologicznego w celu oznaczenia kodu DNA. Szkolenia te nie kończyły się testami bądź innymi formami sprawdzenia przyswojonych wiadomości.

Egzaminem oraz uzyskaniem świadectwa ukończenia zakończył on szkolenie w zakresie obsługi KSIP⁹ oraz wykorzystania zasobów informatycznych KCIK¹⁰, zorganizowane w dniach 22÷26 czerwca 2009 r. w Pile,

- z pozostałych dwóch funkcjonariuszy jeden - w 2011 r. uczestniczył w szkoleniu na temat rejestracji informacji w KSIP, a drugi - w dniach 22 i 23 maja 2014 r. w szkoleniu w zakresie poszukiwania osób. Szkolenia te zorganizowane były przez KWP w Katowicach i nie kończyły się testami bądź innymi formami sprawdzenia przyswojonych wiadomości.

(dowód: akta kontroli str. 82)

W badaniu ankietowym, o którym wspomniano wyżej, znajomość przepisów Zarządzenia Nr 124 ośmiu ankietowanych (80%) oceniło jako dobrą, a dwóch (20%) jako słabą. Dziewięciu ankietowanych (90%) uznało, że Zarządzenie nr 124 kompleksowo reguluje zagadnienia poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji NN osób i NN zwłok. Jeden ankietowany (10%) był odmiennego zdania.

Ankietowani dokonali także oceny szkoleń prowadzonych w tym zakresie, w Policji. Dziewięciu ankietowanych (90%) uznało za dobry system szkolenia (centralnego, lokalnego i zewnętrznego) Policji w omawianym obszarze. Jeden ankietowany (10%) był zdania odmiennego. Siedmiu ankietowanych (70%) uznało za wystarczający dostęp do szkoleń centralnych. Przydatność szkoleń centralnych w codziennej służbie siedmiu ankietowanych (70%) oceniło jako przydatne, dwóch (20%) jako nieprzydatne, a jeden (10%) nie udzielił odpowiedzi. Przydatność szkoleń lokalnych dziewięciu ankietowanych (90%) uznało za przydatne, a jeden (10%) ankietowany nie udzielił odpowiedzi.

(dowód: akta kontroli str. 173 ÷ 178)

⁹ Krajowy System Informacyjny Policji

¹⁰ Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych

W sprawie szkolenia funkcjonariuszy KMP w DG wyjaśnienie złożył Komendant Miejski Policji w DG. Podał on:

„Wszystkie szkolenia z tematyki, o której mowa w piśmie realizowane są przez jednostkę zwierzchnią, w tym przypadku KWP w Katowicach, która to jednostka ustala również limity funkcjonariuszy, którzy mogą w szkoleniu uczestniczyć. W przypadku KMP Dąbrowa Górnicza dwóch funkcjonariuszy zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób Wydziału Kryminalnego uczestniczyło w szkoleniach obejmujących tematykę zawartą w pytaniu¹¹. Ponadto, praktyką jest, że po każdym szkoleniu uczestniczący w nim funkcjonariusze przekazują informacje pozostałym policjantom wydziału/zespołu.”

(dowód: akta kontroli str. 83 i 85)

Wszyscy ankietowani (100%) uznali, że zaopatrzenie w sprzęt teleinformatyczny, biurowy oraz transportowy umożliwia prawidłową realizację zadań w omawianym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 173 ÷ 178)

1. Przestrzeganie procedury regulującej postępowanie w przypadku zaginięcia osoby oraz identyfikacji NN zwłok. Kompleksowość i prawidłowość regulacji przez tę procedurę obszaru poszukiwań

1.1. Działania związane z poszukiwaniami osób zaginionych

Opis stanu
faktycznego

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. w KMP w DG zarejestrowano 140 zgłoszeń zaginięcia osób w kategoriach I i II, w tym 12 dotyczących zaginięcia osób nieletnich, oraz 184 - zaginięcia osób w kategorii III. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli wszystkie 324 sprawy zostały zakończone, osoby zostały odnalezione.

Zbadano 15¹² spośród 324 akt spraw poszukiwania osób zaginionych, zgłoszonych w okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r., w KMP w DG. W każdej zbadanej sprawie funkcjonariusze, stosownie do przepisu § 4 ust. 1 Zarządzenia Nr 124 ustalili dane dotyczące m.in.: personaliów osoby zaginionej, cech wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych, ubioru oraz przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, stanu zdrowia osoby zaginionej oraz poprzednich oddaleń z miejsca pobytu. Kwalifikacji kategorii osoby zaginionej dokonywano w czasie przyjmowania zgłoszenia zaginięcia. W każdej ze zbadanych spraw nadana kategoria była zgodna z kryteriami ustalonymi przez Komendanta Głównego Policji w § 2 ust.1 pkt 2 – 4 Zarządzenia Nr 124, a dokonane w dwóch sprawach zmiany kategorii wyniknęły w jednym przypadku z dostarczenia przez zgłaszającego nowych dowodów (zmiana kwalifikacji z kategorii II na I)¹³, a w drugim z powodu poszukiwania osoby małoletniej trwającego powyżej 30 dni (zmiana kwalifikacji z kategorii III na II)¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 99, 103, 108, 113, 117, 120, 124, 127, 139, 133, 136, 139, 142, 144 i 148)

¹¹ Pytanie brzmiało: Dlaczego nie skierowano na szkolenia w zakresie poszukiwania osób zaginionych, NN osób lub NN zwłok wszystkich funkcjonariuszy zajmujących się poszukiwaniami w związku z wejściem w życie Zarządzenia Nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. oraz zarządzeń Nr 26 z dnia 18 listopada 2013 r. i Nr 28 z dnia 19 listopada 2013 r.?

¹² 5 spraw osób zaliczonych do kategorii I; 6 spraw osób zaliczonych do kategorii II; 2 sprawy osób zaliczonych do kategorii III; 2 sprawy, w których dokonano zmiany kategorii zaginionej osoby – w jednej z kategorii II na I i w jednej z kategorii III na II.

¹³ KR-SP-439/13 Nr Rej 7/13/ZAG

¹⁴ KR-5223/12

W każdej ze zbadanych spraw, stosownie do przepisu § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124 dokonano rejestracji zaginięcia osoby w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji w czasie do 3 godzin od przyjęcia zgłoszenia zaginięcia, dochowując tym samym przyjętych terminów rejestracji określonych w decyzjach Komendanta Głównego Policji¹⁵. Poza zgłoszeniem sporządzonym na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 124, w każdej ze zbadanych spraw, stosownie do przepisu § 5 ust. 1 tego Zarządzenia, znajdowała się notatka służbowa sporządzona przez przyjmującego zgłoszenie. Informacje zawarte w KSIP zawierały dane wymagane przepisem § 23 ust. 1 Decyzji Nr 125 poprzednio Decyzji Nr 167.

(dowód: akta kontroli str. 100, 104, 109, 114, 118, 121, 125, 128, 140, 134, 137, 140, 143, 145, 149 i 161)

W dwóch z sześciu zbadanych dokumentacji w sprawie zaginięcia osoby zakwalifikowanej do kategorii I, stosownie do przepisu § 5 ust. 2 Zarządzenia Nr 124 przesłano notatkę do Biura Kryminalnego KGP oraz KWP. W pozostałych czterech sprawach¹⁶ notatek takich nie przesłano, uzasadniając to bardzo krótkim okresem trwania poszukiwania – odnaleziono osoby w dniu zgłoszenia lub w dniu następnym.

(dowód: akta kontroli str. 120÷123, 130÷132, 136÷138, 139÷140, 142÷143, 148÷157)

1.2. Sposób i zakres prowadzenia poszukiwań

Zbadana dokumentacja 15 spraw związanych z poszukiwaniami osób zgłoszonych jako zaginione wykazała, że czynności poszukiwawcze prowadzono w sposób skutkujący ich odnalezieniem bądź ustaleniem miejsca ich pobytu. Informacje o zaginięciu osoby przekazywane były patrolom policyjnym bezzwłocznie po przyjęciu zgłoszenia. Zakres podjętych czynności był adekwatny do ustalonej kategorii osoby zaginionej, do informacji uzyskanych przy przyjmowaniu zgłoszenia oraz informacji o tych osobach uzyskiwanych w trakcie trwających czynności poszukiwawczych. Nie wystąpiły przypadki zwłoki w podejmowaniu czynności poszukiwawczych.

We wszystkich 15 przypadkach osoby zostały odnalezione. W dwóch przypadkach osoby zaginione odnaleziono w dniu zgłoszenia zaginięcia (osoby nieletnie zaliczone do I kategorii)¹⁷. W dwóch przypadkach – w dniu następnym po dniu zgłoszenia zaginięcia (osoby kategorii I, w tym jedna nieletnia)¹⁸. W dwóch przypadkach – w drugim dniu po dniu zgłoszenia zaginięcia (jedna osoba kategorii I i jedna osoba kategorii II)¹⁹. W dwóch przypadkach – w trzecim dniu po dniu zgłoszenia zaginięcia (obie osoby kategorii II)²⁰. W pozostałych siedmiu przypadkach odpowiednio w - 4, 6, 53, 95, 117, 121 oraz 173 dniu od dnia zgłoszenia zaginięcia.²¹

Przypadki poszukiwania osób zaginionych, w których czas trwania poszukiwania wynosił ponad 100 dni były to poszukiwania obywateli polskich

¹⁵ rejestracji dokonuje się niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 3 godzin od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby § 49 Decyzja Nr 125 Komendanta Głównego Policji z 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji, zwana dalej „Decyzją Nr 125”; poprzednio § 11 załącznika do decyzji nr 167 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji, zwana dalej „Decyzją Nr 167”,

¹⁶ KR-1229/13, KR-1894/13, KR-1694/13 i KR 1141/13

¹⁷ KR-SP-9/14 i KR-SP-1698/14

¹⁸ KR-SP-1141/13 i KR-SP-1694/13

¹⁹ KR-SP-146/13 i KR-SP-1894/13

²⁰ KR-SP-1769/13 i KR-SP-1986/13

²¹ KR-SP-1480/13, KR-SP-620/14, KR-5190/12, KR-SP-439/13, KR-5637/12, KR-5223/12 i KR-SP-1480/13

za granicą, w tym czas od momentu powzięcia informacji o miejscu ich pobytu aż do momentu dotarcia do nich i stwierdzenia, że nie ma zagrożenia dla ich zdrowia i nie zagraża im niebezpieczeństwo.

Ustalenia dokonane przez funkcjonariuszy Policji w trakcie prowadzonych czynności operacyjnych oraz fakt odnalezienia osób zaginionych przed upływem 90 dni - w przypadku kategorii I, oraz przed upływem 180 dni – w przypadku kategorii II nie determinowały konieczności ustalenia tożsamości tych osób na podstawie kodu DNA.

(dowód: akta kontroli str. 99 ÷ 157)

1.3. Poszukiwanie obywateli polskich za granicą

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. do KMP w DG zgłoszono cztery zaginięcia osoby z koniecznością podjęcia czynności operacyjnych za granicą. W każdym z tych przypadków podjęto czynności określone w przepisie § 13 Zarządzenia Nr 124, w tym skierowano do KWP w Katowicach wnioski o wszczęcie poszukiwań za granicą. Wnioski o poszukiwania zagraniczne sporządzono i przekazywano do KWP w Katowicach w oparciu o informacje, o takiej konieczności, uzyskane w ramach przeprowadzanego postępowania poszukiwawczego w Polsce. Postępowania zakończyły się ustaleniem miejsca pobytu wszystkich czterech osób zgłoszonych jako zaginione. O odnalezieniu osób i zakończeniu postępowania poszukiwawczego powiadomiono wszystkie podmioty, do których przesłano wcześniej informację o trwających czynnościach poszukiwawczych.

(dowód, akta kontroli str. 99 ÷ 112, 127 ÷ 129)

1.4. Porwania rodzicielskie

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. do KMP w DG zgłoszono jedno porwanie rodzicielskie. W sprawie tej KMP w DG powiadomiła Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej Wydział III Rodzinny i dla Nieletnich o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej jako zaginionej oraz podjęła pozostałe, konieczne w tych sprawach czynności, o których mowa w § 9 ust. 3 Zarządzenia Nr 124. Ustalono miejsca pobytu osoby zaginionej oraz stwierdzono brak zagrożenia dla jej zdrowia i życia.

(dowód, akta kontroli str. 103 ÷ 107)

1.5. Wykorzystywanie systemu Child Alert

W okresie od 20 listopada 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. do KMP w DG zgłoszono dwa zaginięcia osoby niepełnoletniej i zaliczonej do I kategorii osób zaginionych²². W obu przypadkach osoby zaginione zostały odnalezione w dniach zgłoszenia ich zaginięcia.

Zbadana dokumentacja z postępowań w tych sprawach wykazała, że w żadnym z tych zaginięć nie było potrzeby uruchamiania tego systemu, bowiem nie wystąpiły przesłanki określone w § 15a ust. 2 Zarządzenia Nr 124, konieczne do uruchomienia Systemu Child Alert.

(dowód, akta kontroli str. 142 ÷ 147)

²² Sygnatury: KR-SP-9/14, REJ-2/14 zgłoszono 2014-01-03 i KR-SP-1698/14 REJ-25/14 zgłoszono 2014-06-19

W badaniu ankietowym sześciu ankietowanych (60%) uznało kryteria uruchomienia systemu Child Alert za przejrzyste, dwóch (20%) nie udzieliło odpowiedzi, a jeden (10%) odpowiedział, że nie zna tego systemu.

(dowód, akta kontroli str. 173 ÷ 178)

1.6. Działania związane z identyfikacją zwłok NN

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. w KMP w DG prowadzono 14 spraw dotyczących ujawnienia NN zwłok (7 – w 2012 r., 5 – w 2013 r. oraz 2 – w 2014 r.). We wszystkich przypadkach NN zwłoki zostały zidentyfikowane. W trzech sprawach identyfikacja NN zwłok trwała dłużej niż 30 dni (54, 67 i 84). W dziesięciu sprawach czas identyfikacji wyniósł: 30 dni (1), 13 dni (1), 8 dni (1), 6 dni (1), 3 dni (2), 2 dni (1) oraz jeden dzień (3). W jednej sprawie zwłoki zidentyfikowano w dniu ich znalezienia.

(dowód, akta kontroli str. 46 ÷ 47)

Analiza siedmiu spośród prowadzonych 14 spraw wykazała, że czynności związane z identyfikacją NN zwłok prowadzone były zgodnie z przepisami Zarządzenia Nr 124. Na miejscu znalezienia zwłok dokonano m.in. oględzin NN zwłok i miejsca ich znalezienia, wykonano zdjęcia NN zwłok, a dane dotyczące NN zwłok zostały wprowadzone do KSIP w szczególności wymaganej, obowiązującej w czasie ujawnienia tych zwłok Decyzją Nr 167 KGP²³ oraz Decyzją Nr 125 KGP i w terminach określonych w tych decyzjach, poza opisanymi niżej wyjątkami, dotyczącymi spraw nr.: KR-6930/12 Nr Rej 15/12/NZ, KR-5778/12 Nr Rej 11/12/NZ.

(dowód, akta kontroli str. 94-95, 164)

Nie stwierdzono, by w sprawach identyfikacji trwających powyżej 30 dni w okresie od ujawnienia NN zwłok do ustalenia ich tożsamości występowała nieuzasadniona zwłoka w tych postępowaniach.

W objętych badaniem siedmiu sprawach ujawnienia NN zwłok, na miejscu ich ujawnienia nie pobierano odcisków linii papilarnych palców rąk i dłoni oraz próbek biologicznych w celu przeprowadzenia analizy DNA. W jednej sprawie odfitki linii papilarnych palców rąk i dłoni pobrano po przewiezieniu NN zwłok do prosektorium.

Niepobieranie odcisków linii papilarnych palców oraz całych dłoni w miejscu znalezienia NN zwłok Zastępca Komendanta KMP w DG wyjaśnił potrzebą zabezpieczenia ewentualnych dowodów przestępstwa, które mogą się ujawnić dopiero podczas sekcji zwłok. Dodał też, że: *„Dopóki nie wykluczemy działania osób trzecich (co zawiera już wstępna ustna opinia lekarza patologa) nie nanosimy niczego na dłonie z uwagi na ewentualną konieczność pobrania wyskrobin spod paznokci denata lub zebrania innych śladów biologicznych z powierzchni dłoni, a pobieranie odfitek z n/n zwłok odbywa się metodą tradycyjną „tuszową”, co wymaga zabrudzenia powierzchni dłoni i palców.”*

(dowód, akta kontroli str. 158 ÷ 160)

²³ Decyzja z 19 marca 2008 r. – utraciła moc z dniem 5 kwietnia 2013 r.

W dwóch sprawach materiał biologiczny pobrano po przewiezieniu NN zwłok do prosektorium. Konieczność pobrania materiału do oznaczenia kodu DNA wynikała w jednym przypadku ze znacznego stopnia rozkładu zwłok a w drugim z faktu, iż ujawniono wyłącznie kości szkieletu. Pobrania dokonano, w związku z powołaniem biegłego przez prokuratora, w postępowaniu prokuratorskim. Oznaczenie kodu DNA miało na celu ustalenie pokrewieństwa znalezionych NN zwłok z osobami, które zgłosiły się jako krewne, z wysokim stopniem prawdopodobieństwa pokrewieństwa tych osób z NN zwłokami. W związku z pozytywnymi wynikami porównania kodów DNA tych osób z kodami DNA NN zwłok, skutkującymi ustaleniem tożsamości NN zwłok, oznaczonego kodu DNA nie wysłano do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, w celu wprowadzenia go do bazy DNA, prowadzonej przez Komendanta Głównego Policji.

W pozostałych pięciu przypadkach tożsamość NN zwłok została ustalona przez osoby bliskie, po okazaniu im NN zwłok w prosektorium, jeszcze przed wykonaniem sekcji zwłok.

(dowód, akta kontroli str. 88 ÷ 98)

W jednej z siedmiu zbadanych spraw – KR 546/14 – błędnie dokonano rozpoznania tożsamości NN zwłok, na podstawie okazania zwłok wytypowanemu członkowi rodziny (siostrze). Bezsporne ustalenie tożsamości nastąpiło dopiero na podstawie pobranych odcisków linii papilarnych palców i całych dłoni.

(dowód, akta kontroli str. 92÷93)

W badaniu ankietowym dwóch ankietowanych (20%) oceniło zdolność systemu KSIP do skutecznego typowania NN osób, NN zwłok, wśród zarejestrowanych rekordów jako skuteczną, sześciu (60%) jako skuteczną ale pracochłonną, a dwóch (20%) nie udzieliło odpowiedzi.

Dostęp do Internetu, w celu wykonania sprawdzeń, ustaleń niezbędnych w czynnościach identyfikacyjnych podczas wykonywania obowiązków służbowych czterech ankietowanych (40%) uznało za łatwy, sześciu (60%) miało odmienne zdanie. Sześciu ankietowanych (60%) uznało, że dostępny Internet działa sprawnie, czterech było odmiennego zdania.

Wszyscy ankietowani (100%) wskazali, że podczas wykonywania obowiązków służbowych mieli możliwość wysyłania e-maili ze służbowych kont w systemie Lotus.

Dziwięciu ankietowanych (90%) oceniło dobrze przygotowanie policjantów na stanowiskach kierowania (dyżurni) do realizacji zadań w omawianym zakresie, natomiast jeden (10%) źle.

(dowód, akta kontroli str. 173 ÷ 178)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie KR-6930/12 Nr Rej 15/12/NZ informację o ujawnieniu NN zwłok zarejestrowano w KSIP dopiero w piątym dniu po ich ujawnieniu, tj. w dniu 10 grudnia 2012 r. (NN zwłoki zostały ujawnione w dniu 5 grudnia 2012 r.). Nie dochowano tym samym terminu określonego w § 50 Decyzji Nr 125.

„(...) informacje o ujawnieniu NN zwłok rejestruje się w ciągu 48 godzin od ujawnienia NN osoby lub NN zwłok, jeżeli wykonywane w tym czasie czynności służbowe nie doprowadziły do ich identyfikacji.”

Powodem nie wprowadzenia informacji do KSIP, wg wyjaśnienia Koordynatora Zespołu ds. Poszukiwań, było wstępne (przed 48 godzinami od ujawnienia NN zwłok) ustalenie, iż prawdopodobnie denatem jest Zbigniew S. który był osobą bezdomną i kiedyś nocował w noclegowni przy ul. Łącznej. (...) Z uwagi, iż rodzina denata nie była w stanie pilnie stawić się w KMP DG w celu identyfikacji n/n zwłok, dokonano rejestracji po upływie 48 godzin.

(dowód, akta kontroli str. 164)

2. W sprawach: KR-5778/12 Nr Rej 11/12/NZ i KR-6930/12 Nr Rej 15/12/NZ informacje o zidentyfikowaniu NN zwłok wprowadzono do KSIP odpowiednio po 17 i 36 dniach od dnia ich zidentyfikowania. Stosownie do przepisu § 37 ust. 2 Zarządzenia Nr 124 dane dotyczące NN zwłok wprowadza się do ewidencji policyjnej niezwłocznie po ich zidentyfikowaniu.

W sprawie KR 5778/12 tożsamość została ustalona w opinii biegłego (Zakład Medycyny Sądowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach) z dnia 15 listopada 2012 r. w wyniku porównania kodów DNA denata i członka rodziny. Kopię tej opinii KMP w DG uzyskała z Prokuratury Rejonowej w Dąbrowie Górniczej w dniu 29 listopada 2012 r. Informacja została wprowadzona do KSIP po 17 dniach od zidentyfikowania, a w trzecim dniu od uzyskania informacji o zidentyfikowaniu zwłok.

(dowód, akta kontroli str. 94 i 95)

W sprawie KR-6930/12 Nr Rej 15/12/NZ nie odnotowanie w bazie KSIP informacji o ustaleniu tożsamości NN zwłok, niezwłocznie po ich rozpoznaniu przez siostrę denata Jadwigę S. w dniu 11.12.2012 r. spowodowane było - jak podał Koordynator Zespołu ds. Poszukiwań - utrudnionym kontaktem z bliższą jego rodziną w celu potwierdzenia tożsamości denata. Stąd odnotowania w bazie dokonano dopiero w dniu 16.01.2013 r. po ustaleniu, w Urzędzie Stanu Cywilnego w Dąbrowie Górniczej nr aktu zgonu Zbigniewa S.

(dowód, akta kontroli str. 164)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W czterech sprawach²⁴ KMP w DG nie przesłała do Biura Kryminalnego KGP oraz KWP notatek z przyjęcia zgłoszenia zaginięcia osoby zakwalifikowanej do kategorii I, uzasadniając to bardzo krótkim okresem trwania poszukiwania – odnaleziono osoby w dniu zgłoszenia lub w dniu następnym. Nie przesłanie tych notatek do KGP było niewypełnieniem przepisu § 5 ust. 2 Zarządzenia Nr 124 jednakże nie spowodowało to utrudnienia w poszukiwaniu tych osób.

W zbadanych, wybranych sprawach dotyczących ustalania tożsamości NN zwłok ustalenie ich tożsamości nastąpiło, co prawda, bez wydzielania kodu DNA, jednakże w jednym przypadku, dla uzyskania pewności zidentyfikowania zwłok konieczna była identyfikacja na podstawie linii papilarnych palców i rąk.

Przypadek ten wskazuje na zasadność pobierania odbitek linii papilarnych palców rąk i dłoni oraz próbek biologicznych w celu ewentualnego wyodrębnienia kodu DNA tj. realizowania czynności określonych przepisem § 31 ust. 1 pkt 2 i 3 Zarządzenia Nr 124.

²⁴ KR-1229/13, KR-1894/13, KR-1694/13 i KR 1141/13

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Współpraca z innymi podmiotami mogącymi wziąć udział w czynnościach poszukiwawczych

Opis stanu faktycznego

W jednej²⁵ spośród 15 zbadanych spraw KMP w DG współpracowała z podmiotami pozapolicyjnymi. Przy poszukiwaniu osoby zaginionej, przy penetracji łąk i kompleksów leśnych oraz w przeszukiwaniu zbiornika retencyjnego uczestniczyło 5 funkcjonariuszy PSP²⁶ i 6 funkcjonariuszy OSP²⁷ (wraz z łodzią płaskodenną). Współdziałanie Policji z tymi podmiotami odbyło się sprawnie, nie dochodziło do sporów kompetencyjnych.

(dowód, akta kontroli str. 148 ÷ 157)

W kolejnych dwóch sprawach²⁸ (sprawy odrębne dla każdej z osób, jednakże połączone były ze sobą z uwagi na fakt, iż dotyczyły poszukiwania matki oraz dziecka) KMP w DG otrzymała z Fundacji ITAKA informację o skontaktowaniu się przez tą Fundację z osobami poszukiwanymi i zamknięciu sprawy przez tą Fundację. Poszukiwania tych osób Policja zakończyła, w ramach poszukiwań zagranicznych, po dotarciu do poszukiwanych funkcjonariuszy Metropolitan Police (w dniu 24.01.2013) i stwierdzeniu przez nich, iż osoby te znajdowały się w dobrym stanie zdrowia a ich życiu nie zagrażało niebezpieczeństwo.

(dowód, akta kontroli str. 101÷102 i 106)

O możliwości prowadzenia poszukiwania osób zaginionych przez Fundację ITAKA zgłaszający zaginięcia informowani byli przez plakaty Fundacji znajdujące się w pomieszczeniu poczekalni dla petentów, na których, poza informacjami dotyczącymi postępowania przy zgłaszaniu, znajdowały się adres do korespondencji oraz numer telefonu, pod który należy dzwonić w sprawie zaginięcia.

Zbadane siedem spraw dotyczących ujawnienia NN zwłok wykazały, że przy ustalaniu ich tożsamości na bieżąco prowadzona była współpraca z Prokuraturą Rejonową w Dąbrowie Górniczej.

Bez problemów uzyskiwano też informacje od innych podmiotów, takich jak: Szpital Miejski w Dąbrowie Górniczej, MOPS w Dąbrowie Górniczej, Oddział NFZ w Dąbrowie Górniczej oraz z noclegowni z terenu miasta.

Ponadto, w sprawie współpracy KMP w DG z pozapolicyjnymi podmiotami Komendant KMP w DG wyjaśnił, że: „Współpracę z pozapolicyjnymi podmiotami, do których zwracamy się na temat osób zaginionych tj. Szpitale, Izby Wyrzeźwień, NFZ, Noclegownie, Urzędy Pracy oceniam jako dobrą, a w przypadku MOPS-u, Prokuratury Rejonowej, Urzędu Miejskiego wręcz jako bardzo dobrą. Współpraca opiera się w przeważającej części na wymianie korespondencji na temat osób zaginionych. Informacje udzielane były w terminie i były wyczerpujące. W przypadkach niecierpiących zwłoki, z instytucji znajdujących się na terenie Dąbrowy Górniczej, niejednokrotnie uzyskiwane były telefonicznie. Sporadycznie występujące problemy w udzielaniu odpowiedzi z Urzędu Skarbowego, ZUS

²⁵ KR-SP-439_13 Nr Rej 7_13_ZAG_Kat_I

²⁶ Państwowa Straż Pożarna

²⁷ Ochotnicza Straż Pożarna

²⁸ KR-5637/12 Nr Rej. 85/12 i KR 5223/12 Nr Rej. 84/12

wynikają najczęściej z ich wewnętrznych przepisów i uregulowań niespójnych z policyjnymi.”

(dowód, akta kontroli str. 148 ÷ 157)

W sprawie wiedzy o korzystaniu ze wsparcia innych podmiotów pozapolicyjnych w prowadzonych czynnościach identyfikacyjnych siedmiu ankietowanych (70%) udzieliło odpowiedzi twierdzące; jeden (10%) przeczącą, a dwóch ankietowanych (20%) nie udzieliło odpowiedzi.

(dowód, akta kontroli str. 173 ÷ 178)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność KMP w DG w badanym obszarze.

3. Wpływ przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji na skuteczność prowadzenia poszukiwań

Opis stanu faktycznego

W zbadanej próbie 15 postępowań w sprawach o poszukiwanie osób zaginionych nie wystąpiły przypadki, w których nie podejmowano działań z uwagi na brak podstaw prawnych do ich przeprowadzenia.

W przypadku jednego postępowania²⁹, spośród zbadanej próby, KMP w DG występowała do KWP w Katowicach o ustalenie takich danych jak: bilingi rozmów wchodzących i wychodzących z telefonu osoby zaginionej, lokalizacje logowania telefonu komórkowego do stacji bazowej sieci, numery IMEI telefonów komórkowych, które współpracowały z kartą SIM osoby zaginionej. Dotyczyło to poszukiwania osoby zaginionej zakwalifikowanej do kategorii I.

W przypadku czterech postępowań KMP w DG występowała do Wydziału Techniki Operacyjnej w Komendzie Wojewódzkiej (WTO) o ustalenie lokalizacji logowania telefonu komórkowego do stacji bazowej sieci.

W sprawach, w których KMP w DG występowała do KWP w Katowicach o ustalenie lokalizacji logowania do stacji bazowej telefonu komórkowego osoby zaginionej lub o sporządzenie billingów połączeń tej osoby, informacje takie były bezzwłocznie udostępniane KMG w DG.

(dowód, akta kontroli str. 99 ÷ 157)

Według badania ankietowego potrzebę zwrócenia się do Wydziału Techniki Operacyjnej w Komendzie Wojewódzkiej o ustalenie takich danych jak bilingi lub lokalizacja logowania telefonu komórkowego w prowadzonych sprawach zaginięć osób kat. II, III widziało sześciu ankietowanych (60%); trzech ankietowanych (30%) takiej potrzeby nie widziało, a jeden (10%) nie udzielił odpowiedzi.

(dowód, akta kontroli str. 173 ÷ 178)

W sprawie wpływu przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji³⁰ na możliwość skutecznego prowadzenia postępowań w zakresie poszukiwania osób zaginionych Komendant KMP w DG nie zgłosił zastrzeżeń w tym zakresie. W złożonym wyjaśnieniu podał: „(...)przepisy Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji - Rozdział 3, art.15 pkt 3a i 3b oraz art. 21 a-e regulują czynności w sprawie pobierania materiałów DNA w celu ustalenia tożsamości osób oraz identyfikacji zwłok.

²⁹ KR-SP-439/13 Nr Rej 7/13/ZAG

³⁰ Dz. U. z 2011 r. nr 287, poz. 1687 ze zm., dalej ustawa o Policji.

Czynności w sprawie prowadzenia poszukiwań osób zaginionych oraz znalezienia nieznanymi zwłok są realizowane przez funkcjonariuszy w oparciu i na podstawie Zarządzenia Nr 124 KGP z dnia 4 czerwca 2012 r, które to zarządzenie zawiera komplet procedur i wyznaczonych czynności do realizowania w tych sprawach (...).
(dowód, akta kontroli str. 84)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹, wnosi o:

podjęcie działań w celu zapewnienia rejestracji w bazie KSIP faktu ustalenia tożsamości NN zwłok, w terminie ustalonym w Zarządzeniu Nr 124.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 9 października 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Ryszard Pucek
gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

³¹ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zmianami